

נצח החרות

הייחוד שבוע בתולדות ישראל. עמנו נולד תוך מלחמת חרות, אך מלחמתו הראשונה לא התנהלה למען הוציא מארצו מטעבו נכרי; מלחמת החרות העברית, המלווה את עלות השחר של האומה, התנהלה למען "צאת ישראל מעם לועז". היציאה מבית העבדים קדמה לכניסה - או לשיבה - לארץ המסורה. ועל סף הארץ המוכשחת הגיעה מלחמת החרות העברית, שהיתה בסהותה תנועת "שיבת-ציון", לשלב חדש: כבוש צבאי. להתפתחות כ ז ו של מלחמה על שחרור הלאום אין דוגמא ומסל בהיסטוריה האנושית. על התקדים, שנוצר על שפת היאור ועל חוף הירדן, חזר בסהות הדברים, עם ישראל בלבד. אחרי פרידה מאדמת המולדת, הפרידה הארוכה בתולדותינו, אך לא היחידה - יצאנו טוב מבית עבדים, שבנו לארץ המוכשחת ועברנו, בדרך החידוש המפליא של ימי קדם, לשלב חדש של שיבת ציון: לסדר וכבוש צבאי.

שהשרת המאורעות האלה, טחולייתה הראשונה קמה לפני אלפי שנים וחולייתה הנגדית - לא הסופית - צורפה בדורנו, מלמדת פאיוז מידה נצחית ובלתי מנוצחת היא רוח החרות. על דוגמת קיומו והתחצותו המוזרת ונשנית של עם ישראל בנו למדים, כי כשום תנאים אין לומר נואש כשאיפת החופש. והיה הלילה הרוך ואפל; תהיה העריצות אדירה, מזויינת, מבוזרת ורוססת - ונפו של ליל העריצות לסגת מפני התקפת אור החרות. כסוכן, שואה לאוסית היא לאכזר עצמאות מדינית. אולם עם איבודת אין לומר נואש. אפשר לחדשה. אפשר להקימה על תלה של העצמאות הקודמת. כסוכן, שואה השואה היא להגלות מעל ארץ המולדת, להיאלץ לחיות בין זרים, לאכול פת-חסד, לשתות מי-נדבכה. אולם עם "בהתרחקות מעל אדמתנו", טוב אין לומר "אבדנו". אפשר לשוב. אם לא כרחמים, הרי בלי רחמים. אפשר לשוב לארץ האבות, גם אחרי פרידה של עשרים דורות, כמו במקרה של גלות מצרים, גם אחרי פרידה של שלשה דורות, כמו במקרה של גלות בבל - ואף אחרי פרידה של תשעים דורות כמו במקרה של גלות הבבליות, ובשוב ה' את שיבת ציון היינו... ללוחמים, לא חולמים, כשירות: לוחמים. גם זה צו-הייחוד שניתן לעמנו מן המסה של הימים ההם ועד המסה של הזמן הזה. הא בהא תליא. ובהתרחקותו מעל אדמתנו נשלח למלחמה ראשונה והיינו מאחד העבדים; שסבנו ציונה, חזר לנו כוחנו וקמנו על העסלקים למיניהם ויכולנו.

הג החרות בישראל חג לאומי ושג כלל-אנושי הוא. הגדת מסה מספרת לנו ולבנינו, כי נצח ישראל לא ישקר; היא גם מאשרת, כי נצח החרות לא ישקר. אסרינו שוכינו לקיים את דברו...